

Ιωάννης Κ. Καρακώστας
Ομ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

Ενημέρωση μέχρι το Ν 4268/2014

4η έκδοση

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αστικός Κώδικας - 4η έκδοση
Ιωάννης Καρακώστας

ISBN 978-960-562-333-3

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director:	Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής:	Ανδρέας Μενούκος
Φωτοστοιχειοθεσία:	Γιάννης Δεδούσης
Παραγωγή:	NB Production ΓΔ221014Μ23

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομιάλη 23, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org
Αθήνα: Μαυρομιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521
Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212
Πάτρα: Κανάρη 28-30, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600
Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

member of Europe's 500
dynamic entrepreneurs

ΚΩΔΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

Ενημέρωση μέχρι το Ν 4268/2014

4η έκδοση

Ιωάννης Κ. Καρακώστας
Ομ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Civil Code - 4th edition

Ioannis Karakostas

ISBN 978-960-562-333-3

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKH BIBΛIOΘHKH

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

© 2014, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το ανά χείρας έργο αποτελεί την 4η έκδοση του Αστικού Κώδικα. Οι διατάξεις του Κώδικα είναι ενημερωμένες μέχρι και το νόμο **4268/2014** (ΦΕΚ Α΄ 141/27.6.2014), ο οποίος τροποποίησε τα άρθρα 1569 και 1570 ΑΚ.

Ανήκει στη νέα γενιά Κωδίκων της Νομικής Βιβλιοθήκης, ευέλικτων και πρακτικών, σε μικρό σχήμα τσέπης, με εύκαμπτο εξώφυλλο, για καθημερινή και εύκολη χρήση.

Στη σειρά αυτή, πλιν του παρόντος Κώδικα, κυκλοφορούν επίσης το Σύνταγμα, ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, η Εργατική Νομοθεσία, το Εταιρικό Δίκαιο, το Γενικό Μέρος -Βιομηχανική Ιδιοκτησία -Πνευματική ιδιοκτησία -Αξιόγραφα, ο Ποινικός Κώδικας, ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, τα Ναρκωτικά, η Διοικητική Δικονομία, το Υπαλληλικό Δίκαιο, η Φορολογική Νομοθεσία, οι Φορολογικές και εργατικές υποχρεώσεις και, τέλος, οι Μισθώσεις και Οροφοκτησία.

Αθήνα, Οκτώβριος 2014
Ιωάννης Καράκωστας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΔ 456/1984

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Οι κανόνες του δικαίου γενικά [Άρθρα 1-3] _____ 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ιδιωτικό διεθνές δίκαιο [Άρθρα 4-33] _____ 2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Φυσικό πρόσωπο [Άρθρα 34-60] _____ 6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Νομικά πρόσωπα [Άρθρα 61-126] _____ 10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Δικαιοπραξίες [Άρθρα 127-200] _____ 21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Αιρέσεις και προθεσμίες [Άρθρα 201-210] _____ 31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Αντιπροσώπευση και πληρεξουσιότητα [Άρθρα 211-235] _____ 33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Συναίνεση και έγκριση [Άρθρα 236-239] _____ 36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ
Προθεσμίες [Άρθρα 240-246] _____ 37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ
Παραγραφή και αποσβεστική προθεσμία [Άρθρα 247-280] _____ 38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ
Άσκηση δικαιωμάτων, αυτοδικία,
άμυνα και κατάσταση ανάγκης [Άρθρα 281-286] _____ 44

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΝΟΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
Η υποχρέωση παροχής γενικά [Άρθρα 287-334] _____ 47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
Αδυναμία παροχής και υπερημερία του οφειλέτη
[Άρθρα 335-348] _____ 54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
Υπερημερία του δανειστή [Άρθρα 349-360] _____ 57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
Ενοχές από συμβάσεις γενικά [Άρθρα 361-373] _____ 59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
Αρχές για τις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις [Άρθρα 374-388] _____ 60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
Συμβατική υπαναχώρηση [Άρθρα 389-401] _____ 64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ
Αρραβώνας και ποινική ρήτρα [Άρθρα 402-409] _____ 66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ	
Σύμβαση υπέρ τρίτου και σε βάρος τρίτου [Άρθρα 410-415]	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ	
Απόσβεση των ενοχών [Άρθρα 416-454]	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ	
Εκχώρηση [Άρθρα 455-470]	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ	
Αναδοχή χρέους [Άρθρα 471-479]	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ	
Ενοχή εις ολόκληρον [Άρθρα 480-495]	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ	
Δωρεά [Άρθρα 496-512]	79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Πώληση και ανταλλαγή [Άρθρα 513-573]	81
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Μίσθωση πράγματος [Άρθρα 574-618]	92
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ	
Μίσθωση αγροτικού κτήματος ή άλλου προσοδοφόρου αντικειμένου [Άρθρα 619-640]	100
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Επίμορτη αγροληψία [Άρθρα 641-647]	104
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ	
Σύμβαση εργασίας [Άρθρα 648-680]	105
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ	
Σύμβαση έργου [Άρθρα 681-702]	111

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ	
Μεσιτεία [Άρθρα 703-708] _____	115
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ	
Προκήρυξη [Άρθρα 709-712] _____	116
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
Εντολή [Άρθρα 713-729] _____	117
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ	
Διοίκηση αλλοτρίων [Άρθρα 730-740] _____	119
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Εταιρία [Άρθρα 741-784] _____	121
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Κοινωνία [Άρθρα 785-805] _____	128
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΚΤΟ	
Δάνειο [Άρθρα 806-809] _____	130
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Χρησιδάνειο [Άρθρα 810-821] _____	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΟΓΔΟΟ	
Παρακαταθήκη [Άρθρα 822-833] _____	132
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΝΑΤΟ	
Ευθύνη των ξενοδόχων [Άρθρα 834-839] _____	134
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ	
Ισόβια πρόσσδος [Άρθρα 840-843] _____	136
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ	
Παίγνιο και στοίχημα [Άρθρα 844-846] _____	136
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
Εγγύηση [Άρθρα 847-870] _____	137

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ	
Συμβιβασμός [Άρθρα 871-872]	140
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους [Άρθρα 873-875]	140
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Έκταξη [Άρθρα 876-887]	141
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΕΚΤΟ	
Ανώνυμα χρεόγραφα [Άρθρα 888-900]	143
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Επίδειξη πράγματος [Άρθρα 901-903]	145
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΟΓΔΟΟ	
Αδικαιολόγητος πλουτισμός [Άρθρα 904-913]	146
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΕΝΑΤΟ	
Αδικοπραξίες [Άρθρα 914-938]	147
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟ	
Καταδολίευση των δανειστών [Άρθρα 939-946]	151

ΒΙΒΛΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
Τα πράγματα και τα δικαιώματα πάνω σ' αυτά γενικώς [Άρθρα 947-973]	153
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
Νομή [Άρθρα 974-998]	157

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
Η κυριότητα γενικά και το περιεχόμενό της [Άρθρα 999-1032]_____	160
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Κτήση κυριότητας [Άρθρα 1033-1093]_____	166
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Προστασία της κυριότητας [Άρθρα 1094-1112]_____	175
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ	
Συγκυριότητα [Άρθρα 1113-1117]_____	178
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Πραγματικές δουλείες [Άρθρα 1118-1141] _____	179
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ	
Προσωπικές δουλείες [Άρθρα 1142-1191]_____	183
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ	
Μεταγραφή [Άρθρα 1192-1208] _____	190
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ	
Ενέχυρο [Άρθρα 1209-1256]_____	193
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ	
Υποθήκη [Άρθρα 1257-1345]_____	200

ΒΙΒΛΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
Μνηστεία [Άρθρα 1346-1349]_____	213

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
Γάμος [Άρθρα 1350-1371]	214
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
Άκυρος και ακυρώσιμος γάμος [Άρθρα 1372-1385]	217
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Σχέσεις των συζύγων από το γάμο [Άρθρα 1386-1416]	220
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΠΕΜΠΤΟ-ΕΚΤΟ	
[Τα άρθρα 1417 έως 1437 καταργήθηκαν με το άρθρο 15 του Ν 1329/1983]	220
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Διαζύγιο [Άρθρα 1438-1446]	228
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ	
Ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή [Άρθρα 1455-1460]	232
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ	
Συγγένεια [Άρθρα 1461-1484]	234
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ	
Διατροφή από το νόμο [Άρθρα 1485-1504]	241
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ	
Σχέσεις γονέων και τέκνων [Άρθρα 1505-1541]	245
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ	
[Εξώγαμα τέκνα - Καταργήθηκε με το Ν 1329/1983]	255
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ	
Υιοθεσία [Άρθρα 1542-1588]	255
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Επιτροπεία ανηλίκου [Άρθρα 1589-1654]	265

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Αναδοχή ανηλίκου [Άρθρα 1655-1665]	278
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ	
Δικαστική συμπάρσταση [Άρθρα 1666-1688]	281
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέσεων [Άρθρα 1689-1694]	287
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ	
[Δικαστική αντίληψη - Καταργήθηκε με το Ν 2447/1996]	288

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
Η κληρονομική διαδοχή γενικά [Άρθρα 1710-1715]	289
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
Σύνταξη, ανάκληση και δημοσίευση διαθηκών [Άρθρα 1716-1780]	290
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
Περιεχόμενο της διαθήκης [Άρθρα 1781-1812]	306
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Εξ αδιαθέτου διαδοχή [Άρθρα 1813-1824]	311
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Νόμιμη μοίρα [Άρθρα 1825-1845]	314
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ	
Αποδοχή και αποποίηση της κληρονομίας [Άρθρα 1846-1859]	318

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Κληρονομική αναξιότητα [Άρθρα 1860-1864]	321
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ	
Σχολάζουσα κληρονομία [Άρθρα 1865-1870]	322
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ	
Αγωγή περί κλήρου [Άρθρα 1871-1883]	323
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ	
Σχέσεις περισσότερων κληρονόμων [Άρθρα 1884-1894]	325
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ	
Συνεισφορά [Άρθρα 1895-1900]	327
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ	
Κληρονόμος με απογραφή [Άρθρα 1901-1912]	328
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ	
Δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας [Άρθρα 1913-1922]	330
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Κληρονομικό καταπίστευμα [Άρθρα 1923-1941]	332
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Εκποίηση της κληρονομίας [Άρθρα 1942-1955]	336
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ	
Κληρονομητήριο [Άρθρα 1956-1966]	339
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Κληροδοσίες [Άρθρα 1967-2010]	342
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ	
Τρόπος [Άρθρα 2011-2016]	350

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ
Εκτελεστής της διαθήκης [Άρθρα 2017-2031]_____ 351

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ
Δωρεά αιτία θανάτου [Άρθρα 2032-2035]_____ 354

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
Μεταβατικές διατάξεις [Άρθρα 1-101]_____ 355

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
Ουσιαστικές διατάξεις [Άρθρα 103-121]_____ 375

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ_____ 381

Στην περίπτωση αυτή, καθώς και όταν η λήξη επέρχεται λόγω λύσης ή ακύρωσης του γάμου, έχουν εφαρμογή για τη λύση της κοινωνίας και τη διανομή των κοινών πραγμάτων, αν δεν υπάρχει διαφορετική συμφωνία, οι διατάξεις των άρθρων 795 και επόμενων, καθώς και οι ειδικές διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας για τη διανομή κοινών πραγμάτων.

Άρθρο 1416. — Έκταση εφαρμογής. Οι διατάξεις αυτού του κεφαλαίου έχουν εφαρμογή, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, ανεξάρτητα από τη θρησκεία ή το δόγμα των συζύγων καθώς και από τον τύπο, πολιτικό ή θρησκευτικό, με τον οποίο έγινε ο γάμος τους.

(Τα άρθρα 1417 έως 1437 καταργήθηκαν με το άρθρο 15 του Ν 1329/1983.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Διαζύγιο

[Με το άρθρο 16 του Ν 1329/1983 τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του Εβδόμου Κεφαλαίου του Τετάρτου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα, που αναφέρονται στο διαζύγιο (άρθρα 1439 έως 1462). Ειδικότερα αντικαθίστανται στο σύνολό τους από τις ακόλουθες διατάξεις.]

Άρθρο 1438. — Πώς επέρχεται. Ο γάμος μπορεί να λυθεί με διαζύγιο. Το διαζύγιο απαγγέλλεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. (Όπως το εδάφιο β΄ αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 παρ. 1 του Ν 4055/2012. Έναρξη ισχύος 2.4.2012 -άρθρο 113 του Ν 4055/2012.)

Σημ.: Βλ. και Ν 3719/2008: «**Άρθρο 4. Λύση. 1.** Το σύμφωνο συμβίωσης λύεται: α) με συμφωνία των συμβληθέντων, που γίνεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο, β) με μονομερή συμβολαιογραφική δήλωση, αφότου αυτή κοινοποιηθεί με δικαστικό επιμελητή στον άλλον και γ) αυτοδικαίως, αν συναφθεί γάμος είτε μεταξύ των συμβληθέντων είτε μεταξύ ενός από αυτούς και τρίτου. **2.** Η λύση του συμφώνου συμβίωσης ισχύει από την κατάθεση του συμβολαιογραφικού εγγράφου ή της μονομερούς δήλωσης στον ληξίαρχο, όπου έχει καταχωρηθεί και η σύσταση αυτού».

Για το σύμφωνο συμβίωσης βλ. σημ. υπό 1350, 1360, 1372, 1388, 1400, 1442, 1465, 1506, 1510, 1820 ΑΚ.

Άρθρο 1439. — **Ισχυρός κλονισμός.** Καθένας από τους συζύγους μπορεί να ζητήσει το διαζύγιο, όταν οι μεταξύ τους σχέσεις έχουν κλονισθεί τόσο ισχυρά, από λόγο που αφορά το πρόσωπο του εναγομένου ή και των δύο συζύγων, ώστε βάσιμα η εξακολούθηση της έγγαμης σχέσης να είναι αφόρητη για τον ενάγοντα.

Εφόσον ο εναγόμενος δεν αποδεικνύει το αντίθετο, ο κλονισμός τεκμαίρεται σε περίπτωση διγαμίας ή μοιχείας αυτού, εγκατάλειψης του ενάγοντος ή επιβουλής της ζωής του από τον εναγόμενο, καθώς και σε περίπτωση άσκησης από τον εναγόμενο ενδοοικογενειακής βίας εναντίον του ενάγοντος. (Όπως το εδάφιο β΄ αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του Ν 3500/2006.)

Εφόσον οι σύζυγοι βρίσκονται σε διάσταση συνεχώς από δύο τουλάχιστον χρόνια, ο κλονισμός τεκμαίρεται αμάχητα και το διαζύγιο μπορεί να ζητηθεί, έστω και αν ο λόγος του κλονισμού αφορά στο πρόσωπο του ενάγοντος. Η συμπλήρωση του χρόνου διάστασης υπολογίζεται κατά το χρόνο συζήτησης της αγωγής και δεν εμποδίζεται από μικρές διακοπές που έγιναν ως προσπάθεια αποκατάστασης των σχέσεων μεταξύ των συζύγων. (Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 14 του Ν 3719/2008.)

Άρθρο 1440. — **Αφάνεια.** Καθένας από τους συζύγους μπορεί να ζητήσει το διαζύγιο, όταν ο άλλος έχει κηρυχθεί σε αφάνεια.

Άρθρο 1441. — **Συναινετικό διαζύγιο.** Οι σύζυγοι μπορούν με έγγραφη συμφωνία να λύσουν το γάμο τους, εφόσον έχει διαρκέσει τουλάχιστον έξι μήνες πριν από την κατάρτισή της. Η συμφωνία αυτή υπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέρη και από τους πληρεξουσίους δικηγόρους τους ή μόνον από τους τελευταίους, εφόσον είναι εφοδιασμένοι με ειδικό πληρεξούσιο, το οποίο πρέπει να έχει δοθεί μέσα στον τελευταίο μήνα πριν από την υπογραφή του συμφωνητικού.

Αν υπάρχουν ανήλικα τέκνα, για να λυθεί ο γάμος πρέπει η ανωτέρω συμφωνία να συνοδεύεται με άλλη έγγραφη συμφωνία των συζύγων που να ρυθμίζει την επιμέλεια των τέκνων και την επικοινωνία με αυτά, η οποία ισχύει ώσπου να εκδοθεί η απόφαση για το θέμα αυτό σύμφωνα με το άρθρο 1513. Η κατά τα ανωτέρω έγγραφη συμφωνία, καθώς και το έγγραφο συμφωνητικό που αφορά την επιμέλεια και την επικοινωνία

των ανήλικων τέκνων ή τη διατροφή αυτών, εφόσον έχει συμφωνηθεί, υποβάλλονται μαζί με τα ειδικά πληρεξούσια, όταν απαιτείται, στο αρμόδιο μονομελές πρωτοδικείο, το οποίο με απόφασή του, που εκδίδεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, επικυρώνει τις συμφωνίες και κηρύσσει τη λύση του γάμου, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Η απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου που αφορά την επιμέλεια, επικοινωνία και διατροφή των ανήλικων τέκνων αποτελεί εκτελεστό τίτλο.

(Όπως το άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 παρ. 2 του Ν 4055/2012.)

Σημ: Σύμφωνα με το άρθρο 113 του Ν 4055/2012 (Έναρξη ισχύος): «Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την 2α Απριλίου 2012, εκτός των διατάξεων του άρθρου 110, στις οποίες ορίζεται διαφορετικός χρόνος έναρξης ισχύος». Κατά το άρθρο 110 παρ. 1 του Ν 4055/2012 (Μεταβατικές διατάξεις): «Οι διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 2 εφαρμόζονται και για τις συζητηθείσες σε πρώτη συζήτηση αιτήσεις συναινετικών διαζυγίων».

Άρθρο 1442. — Διατροφή. Εφόσον ο ένας από τους πρώην συζύγους δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη διατροφή του από τα εισοδήματά του ή από την περιουσία του, δικαιούται να ζητήσει διατροφή από τον άλλο: **1.** αν κατά την έκδοση του διαζυγίου ή κατά το τέλος των χρονικών περιόδων που προβλέπονται στις επόμενες περιπτώσεις βρίσκεται σε ηλικία ή σε κατάσταση υγείας που δεν επιτρέπει να αναγκαστεί να αρχίσει ή να συνεχίσει την άσκηση κατάλληλου επαγγέλματος, ώστε να εξασφαλίζει απ' αυτό τη διατροφή του· **2.** αν έχει την επιμέλεια ανήλικου τέκνου και γι' αυτό το λόγο εμποδίζεται στην άσκηση κατάλληλου επαγγέλματος· **3.** αν δεν βρίσκει σταθερή κατάλληλη εργασία ή χρειάζεται κάποια επαγγελματική εκπαίδευση, και στις δύο όμως περιπτώσεις για ένα διάστημα που δεν μπορεί να ξεπεράσει τα τρία χρόνια από την έκδοση του διαζυγίου· **4.** σε κάθε άλλη περίπτωση, όπου η επιδίκαση διατροφής κατά την έκδοση του διαζυγίου επιβάλλεται από λόγους επιείκειας.

Σημ.: Βλ. και το Ν 3719/2008: «Άρθρο 7. Διατροφή μετά τη λύση. 1. Στο σύμφωνο συμβίωσης ή και σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να περιέχεται συμφωνία με την οποία αναλαμβάνεται, είτε από το ένα ή το άλλο μέρος είτε και αμοιβαίως, υποχρέωση διατροφής μόνο για την περίπτωση κατά την οποία, μετά τη λύση του συμφώνου, το ένα από

τα μέρη δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη διατροφή του από τα εισοδήματά του ή από την περιουσία του. Δεν έχει υποχρέωση διατροφής εκείνος που, εν όψει και των λοιπών υποχρεώσεών του, δεν είναι σε θέση να τη δώσει χωρίς να διακινδυνεύσει η δική του διατροφή. Η υποχρέωση αυτή δεν βαρύνει του κληρονόμους του υποχρέου. 2. Ο δικαιούχος διατροφής από το σύμφωνο συμβίωσης συμπορεύεται, ως προς το δικαίωμα διατροφής, με τον διαζευγμένο σύζυγο του υποχρέου. 3. Ο υπόχρεος διατροφής, μετά τη λύση του συμφώνου συμβίωσης, δεν μπορεί να επικαλεσθεί την υποχρέωσή του αυτή, προκειμένου να απαλλαγεί, εν όλω ή εν μέρει, από την υποχρέωση συνεισφοράς ή διατροφής συζύγου ή ανήλικων τέκνων του. 4. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, η συμβατική υποχρέωση της παραγράφου 1 προηγείται της εκ του νόμου υποχρέωσης διατροφής άλλων προσώπων απέναντι στον δικαιούχο, που βρίσκεται σε αδυναμία, μετά τη λύση του συμφώνου, να διατρέφει τον εαυτό του με τις δικές του δυνάμεις».

Για το σύμφωνο συμβίωσης βλ. σημ. υπό 1350, 1360, 1372, 1388, 1400, 1438, 1465, 1506, 1510, 1820 ΑΚ.

Άρθρο 1443. — Οι διατάξεις των άρθρων 1487, 1493, 1494 και 1498 εφαρμόζονται αναλόγως και για το δικαίωμα διατροφής μετά το διαζύγιο. Η διατροφή προκαταβάλλεται σε χρήμα κάθε μήνα. Η διατροφή μπορεί να καταβληθεί εφάπαξ, αν οι πρώην σύζυγοι συμφωνούν σ' αυτό εγγράφως, ή με απόφαση του δικαστηρίου, αν συντρέχουν ιδιαίτεροι λόγοι.

Άρθρο 1444. — Η διατροφή μπορεί να αποκλειστεί ή να περιοριστεί, αν αυτό επιβάλλεται από σπουδαίους λόγους, ιδίως αν ο γάμος είχε μικρή χρονική διάρκεια ή αν ο δικαιούχος είναι υπαίτιος του διαζυγίου του ή προκάλεσε εκούσια την απορία του.

Το δικαίωμα διατροφής παύει, αν ο δικαιούχος ξαναπαντρευτεί, ή αν συζεί μόνιμα με κάποιον άλλο σε ελεύθερη ένωση. Το δικαίωμα διατροφής δεν παύει με το θάνατο του υποχρέου, παύει όμως με το θάνατο του δικαιούχου, εκτός αν αφορά παρελθόντα χρόνο ή δόσεις απαιτητές κατά το χρόνο του θανάτου.

Άρθρο 1445. — Ο καθένας από τους πρώην συζύγους είναι υποχρεωμένος να δίνει στον άλλο ακριβείς πληροφορίες για την περιουσία του και τα εισοδήματά του, εφόσον είναι χρήσιμες για τον καθορισμό του ύψους της διατροφής. Με αίτηση ενός από τους πρώην

συζύγους, που διαβιβάζεται μέσω του αρμόδιου εισαγγελέα, ο εργοδότης, η αρμόδια υπηρεσία και ο αρμόδιος οικονομικός έφορος είναι υποχρεωμένοι να δίνουν κάθε χρήσιμη πληροφορία για την περιουσιακή κατάσταση του άλλου συζύγου και προπάντων για τα εισοδήματά του.

Άρθρο 1446. — Έκταση εφαρμογής. Η διάταξη του άρθρου 1416 εφαρμόζεται και για τη λύση του γάμου σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του κεφαλαίου.

(Τα άρθρα 1447 έως 1454 καταργήθηκαν με το άρθρο 17 του Ν 1329/1983.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή

(Με το άρθρο πρώτο του Ν 3089/2002 τέθηκε νέο Κεφάλαιο Ογδοο στη θέση των ήδη καταργημένων με το άρθρο 17 του Ν 1329/1983 άρθρων 1455-1460 του Αστικού Κώδικα.)

Άρθρο 1455. — Η ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή (τεχνητή γονιμοποίηση) επιτρέπεται μόνο για να αντιμετωπίζεται η αδυναμία απόκτησης τέκνων με φυσικό τρόπο ή για να αποφεύγεται η μετάδοση στο τέκνο σοβαρής ασθένειας. Η υποβοήθηση αυτή επιτρέπεται μέχρι την ηλικία φυσικής ικανότητας αναπαραγωγής του υποβοηθούμενου προσώπου. Η ανθρώπινη αναπαραγωγή με τη μέθοδο της κλωνοποίησης απαγορεύεται.

Επιλογή του φύλου του τέκνου δεν είναι επιτρεπτή, εκτός αν πρόκειται να αποφευχθεί σοβαρή κληρονομική νόσος που συνδέεται με το φύλο.

Άρθρο 1456. — Κάθε ιατρική πράξη που αποβλέπει στην υποβοήθηση της ανθρώπινης αναπαραγωγής, σύμφωνα με τους όρους του προηγούμενου άρθρου, διενεργείται με την έγγραφη συναίνεση των προσώπων που επιθυμούν να αποκτήσουν τέκνο. Αν η υποβοήθηση αφορά άγαμη γυναίκα, η συναίνεση αυτής και, εφόσον συντρέχει περίπτωση ελεύθερης ένωσης, του άνδρα με τον οποίο συζεί παρέχεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Η συναίνεση ανακαλείται με τον ίδιο τύπο μέχρι τη μεταφορά των γαμετών ή των γονιμοποιημένων ωαρίων στο γυναικείο σώμα. Με την

επιφύλαξη του άρθρου 1457, η συναίνεση θεωρείται ότι ανακλήθηκε, αν ένα από τα πρόσωπα που είχαν συναινέσει πέθανε πριν από τη μεταφορά.

Άρθρο 1457. — Η τεχνητή γονιμοποίηση μετά το θάνατο του συζύγου ή του άνδρα με τον οποίο η γυναίκα συζούσε σε ελεύθερη ένωση επιτρέπεται με δικαστική άδεια μόνο εφόσον συντρέχουν σωρευτικώς οι εξής προϋποθέσεις:

α) Ο σύζυγος ή ο μόνιμος σύντροφος της γυναίκας να έπασχε από ασθένεια που συνδέεται με πιθανό κίνδυνο στειρότητας ή να υπήρχε κίνδυνος θανάτου του.

β) Ο σύζυγος ή ο μόνιμος σύντροφος της γυναίκας να είχε συναινέσει με συμβολαιογραφικό έγγραφο και στη μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση.

Η τεχνητή γονιμοποίηση διενεργείται μετά την πάροδο έξι μηνών και πριν από τη συμπλήρωση διετίας από το θάνατο του άνδρα.

Άρθρο 1458. — Η μεταφορά στο σώμα άλλης γυναίκας γονιμοποιημένων ωαρίων, ξένων προς την ιδίαν, και η κυοφορία από αυτήν επιτρέπεται με δικαστική άδεια που παρέχεται πριν από τη μεταφορά, εφόσον υπάρχει έγγραφη και χωρίς αντάλλαγμα συμφωνία των προσώπων που επιδιώκουν να αποκτήσουν τέκνο και της γυναίκας που θα κυοφορήσει, καθώς και του συζύγου της, αν αυτή είναι έγγαμη. Η δικαστική άδεια παρέχεται ύστερα από αίτηση της γυναίκας που επιθυμεί να αποκτήσει τέκνο, εφόσον αποδεικνύεται ότι αυτή είναι ιατρικώς αδύνατο να κυοφορήσει και ότι η γυναίκα που προσφέρεται να κυοφορήσει είναι, εν όψει της κατάστασης της υγείας της, κατάλληλη για κυοφορία.

Σημ.: Σύμφωνα με το άρθρο όγδοο του Ν 3089/2002, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 17 του Ν 4272/2014 (ΦΕΚ Α΄ 145), τα άρθρα 1458 και 1464 ΑΚ εφαρμόζονται μόνο στην περίπτωση που η αιτούσα ή εκείνη που θα κυοφορήσει το τέκνο έχει την κατοικία της ή την προσωρινή διαμονή της στην Ελλάδα.

Άρθρο 1459. — Τα πρόσωπα που προσφεύγουν σε τεχνητή γονιμοποίηση αποφασίζουν με κοινή έγγραφη δήλωσή τους προς τον ιατρό ή τον υπεύθυνο του ιατρικού κέντρου, που γίνεται πριν από την έναρξη της σχετικής διαδικασίας, ότι οι κρυοσυντηρημένοι γαμέτες και τα κρυ-

οσυντηρημένα γονιμοποιημένα ωάρια που δε[ν] θα τους χρειασθούν για να τεκνοποιήσουν:

- α) θα διατεθούν χωρίς αντάλλαγμα, κατά προτεραιότητα σε άλλα πρόσωπα, που θα επιλέξει ο ιατρός ή το ιατρικό κέντρο,
- β) θα χρησιμοποιηθούν χωρίς αντάλλαγμα για ερευνητικούς ή θεραπευτικούς σκοπούς,
- γ) θα καταστραφούν.

Αν δεν υπάρχει κοινή δήλωση των ενδιαφερομένων προσώπων, οι γαμέτες και τα γονιμοποιημένα ωάρια διατηρούνται για χρονικό διάστημα πέντε ετών από τη λήψη ή τη δημιουργία τους και μετά την πάροδο του χρόνου αυτού είτε χρησιμοποιούνται για ερευνητικούς ή θεραπευτικούς σκοπούς είτε καταστρέφονται.

Τα μη κρυοσυντηρημένα γονιμοποιημένα ωάρια καταστρέφονται μετά τη συμπλήρωση δεκατεσσάρων ημερών από τη γονιμοποίηση. Ο τυχόν ενδιάμεσος χρόνος κρυοσυντήρησής τους δεν υπολογίζεται.

Άρθρο 1460. — Η ταυτότητα των τρίτων προσώπων που έχουν προσφέρει τους γαμέτες ή τα γονιμοποιημένα ωάρια δε[ν] γνωστοποιείται στα πρόσωπα που επιθυμούν να αποκτήσουν τέκνο. Ιατρικές πληροφορίες που αφορούν τον τρίτο δότη τηρούνται σε απόρρητο αρχείο χωρίς ένδειξη της ταυτότητάς του. Πρόσβαση στο αρχείο αυτό επιτρέπεται μόνο στο τέκνο και για λόγους σχετικούς με την υγεία του.

Η ταυτότητα του τέκνου, καθώς και των γονέων του δε[ν] γνωστοποιείται στους τρίτους δότες γαμετών ή γονιμοποιημένων ωαρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Συγγένεια

(Σύμφωνα με το άρθρο δεύτερο παρ. 1 του Ν 3089/2002, το Κεφάλαιο Ογδοο του Τέταρτου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα, που αναφερόταν στη συγγένεια (άρθρα 1463-1484), έγινε Κεφάλαιο Ενατο (άρθρα 1461-1484). Τα άρθρα 1461 και 1462 του νέου αυτού κεφαλαίου τέθηκαν στη θέση των ταυτάριθμων καταργημένων με το άρθρο 17 του Ν 1329/1983 άρθρων.)

Άρθρο 1461. — Έννοια. Τα πρόσωπα είναι μεταξύ τους συγγενείς εξ αίματος σε ευθεία γραμμή, αν το ένα κατάγεται από το άλλο (συγγένεια μεταξύ ανιόντων και κατιόντων). Συγγενείς εξ αίματος σε πλάγια γραμμή είναι τα πρόσωπα που, χωρίς να είναι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, κατάγονται από τον ίδιο ανιόντα. Ο βαθμός της συγγένειας ορίζεται από τον αριθμό των γεννήσεων που συνδέουν τα πρόσωπα. (Όπως τέθηκε με το άρθρο δεύτερο παρ. 2 του Ν 3089/2002.)

Άρθρο 1462. — Αγχιστεία. Οι συγγενείς εξ αίματος του ενός από τους συζύγους είναι συγγενείς εξ ανγχιστείας του άλλου στην ίδια γραμμή και τον ίδιο βαθμό. Η συγγένεια εξ ανγχιστείας εξακολουθεί να υπάρχει και μετά τη λύση ή την ακύρωση του γάμου από τον οποίο δημιουργήθηκε.

(Όπως τέθηκε με το άρθρο δεύτερο παρ. 3 του Ν 3089/2002.)

Άρθρο 1463. — Η συγγένεια του προσώπου με τη μητέρα του και τους συγγενείς της συνάγεται από τη γέννηση. Η συγγένεια με τον πατέρα και τους συγγενείς του συνάγεται από το γάμο της μητέρας με τον πατέρα ή ιδρύεται με την αναγνώριση, εκούσια ή δικαστική. (Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο παρ. 4 του Ν 3089/2002.)

Άρθρο 1464. — Σε περίπτωση τεχνητής γονιμοποίησης, αν η κυοφορία έγινε από άλλη γυναίκα, υπό τους όρους του άρθρου 1458, μητέρα του τέκνου τεκμαίρεται η γυναίκα στην οποία δόθηκε η σχετική δικαστική άδεια.

Το τεκμήριο αυτό ανατρέπεται, με αγωγή προσβολής της μητρότητας που ασκείται μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από τον τοκετό, είτε από την τεκμαιρόμενη μητέρα, είτε από την κυοφόρο γυναίκα, εφόσον αποδειχθεί ότι το τέκνο κατάγεται βιολογικά από την τελευταία. Η προσβολή γίνεται από τη δικαιούμενη γυναίκα αυτοπροσώπως ή από ειδικό πληρεξούσιό της ή ύστερα από άδεια του δικαστηρίου, από τον νόμιμο αντιπρόσωπό της.

Με την αμετάκλητη δικαστική απόφαση που δέχεται την αγωγή το τέκνο έχει αναδρομικά από τη γέννησή του μητέρα τη γυναίκα που το κυοφόρησε.

(Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο παρ. 5 του Ν 3089/2002.)

Σημ.: Σύμφωνα με το άρθρο όγδοο του Ν 3089/2002, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 17 του Ν 4272/2014 (ΦΕΚ Α΄ 145), τα άρθρα 1458 και 1464 ΑΚ εφαρμόζονται μόνο στην περίπτωση που η αιτούσα ή εκείνη που θα κυοφορήσει το τέκνο έχει την κατοικία της ή την προσωρινή διαμονή της στην Ελλάδα.

Άρθρο 1465. — **Τεκμήριο καταγωγής από γάμο.** Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου της μητέρας του ή μέσα σε τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την ακύρωσή του τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον σύζυγο της μητέρας (τέκνο γεννημένο σε γάμο).

Τέκνο γεννημένο σε γάμο θεωρείται και το τέκνο που γεννήθηκε ύστερα από μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση, εφόσον υπάρχει η απαιτούμενη κατά το άρθρο 1457 δικαστική άδεια.

Αν το τέκνο γεννήθηκε μετά την τριακοστή ημέρα από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου, η απόδειξη της πατρότητας του συζύγου βαρύνει εκείνον που την επικαλείται. Το ίδιο ισχύει και όταν η τεχνητή γονιμοποίηση έγινε μετά το θάνατο του συζύγου, παρά την έλλειψη δικαστικής άδειας. (Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο παρ. 6 του Ν 3089/2002.)

Σημ.: Βλ. και Ν 3719/2008: «Άρθρο 8. Τεκμήριο πατρότητας. 1. Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ή εντός τριακοσίων ημερών από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του, τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον άνδρα με τον οποίο η μητέρα κατάρτισε το σύμφωνο. Το τεκμήριο ανατρέπεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Τα άρθρα 1466 επ. ΑΚ, καθώς και τα άρθρα 614 επ. ΚΠολΔ, εφαρμόζονται αναλόγως. 2. Η ακυρότητα ή η ακύρωση του συμφώνου δεν επηρεάζει την πατρότητα των τέκνων».

Για το σύμφωνο συμβίωσης βλ. σημ. υπό 1350, 1360, 1372, 1388, 1400, 1438, 1442, 1506, 1510, 1820 ΑΚ.

Άρθρο 1466. — **Σύγκρουση δύο τεκμηρίων.** Αν μέσα στις τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου γεννήθηκε τέκνο από γυναίκα που τέλεσε νέο γάμο, τεκμαίρεται ότι αυτό έχει πατέρα το δεύτερο σύζυγο, εκτός αν γίνει δεκτή αγωγή για προσβολή της πατρότητάς του, οπότε τεκμαίρεται ότι είναι τέκνο του πρώτου συζύγου.

Άρθρο 1467. — **Προσβολή της πατρότητας.** Η ιδιότητα του τέκνου, ως προς το οποίο συντρέχει ένα από τα τεκμήρια των άρθρων 1465 και 1466, ως τέκνου γεννημένου σε γάμο, μπορεί να προσβληθεί δικαστικώς, αν αποδειχθεί ότι η μητέρα δεν συνέλαβε πράγματι από το

σύζυγό της ή ότι κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης ήταν φανερά αδύνατο να συλλάβει από αυτόν, ιδίως εξαιτίας ανικανότητας ή αποδημίας του ή επειδή δεν είχαν σχέσεις.

Άρθρο 1468. — Κρίσιμο διάστημα της σύλληψης θεωρείται το χρονικό διάστημα που περιλαμβάνεται ανάμεσα στην τριακοσιοστή και την εκατοστή ογδοκοστή ημέρα πριν από τον τοκετό.

Άρθρο 1469. — Την ιδιότητα του τέκνου ως γεννημένου σε γάμο μπορούν να προσβάλουν: **1.** ο σύζυγος της μητέρας· **2.** ο πατέρας ή η μητέρα του συζύγου, αν αυτός πέθανε χωρίς να έχει χάσει το δικαίωμα της προσβολής· **3.** το τέκνο· **4.** η μητέρα του τέκνου· **5.** ο άνδρας με τον οποίο η μητέρα, βρισκόμενη σε διάσταση με το σύζυγό της, είχε μόνιμη σχέση με σαρκική συνάφεια κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης. Η προσβολή γίνεται από το δικαιούμενο αυτοπροσώπως ή από ειδικό πληρεξούσιό του ή, μετά από άδεια του δικαστηρίου, από το νόμιμο αντιπρόσωπό του. (Όπως το εδ. α* τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 παρ. 1α του Ν 2521/1997.)

Άρθρο 1470. — Η προσβολή της πατρότητας αποκλείεται: **1.** για το σύζυγο της μητέρας, όταν περάσει ένα έτος αφότου πληροφορήθηκε τον τοκετό και τα περιστατικά από τα οποία προκύπτει ότι η σύλληψη του τέκνου δεν έγινε από αυτόν, και σε κάθε περίπτωση, όταν περάσουν πέντε έτη από τον τοκετό· **2.** για τον πατέρα ή τη μητέρα του συζύγου, όταν περάσει ένα έτος αφότου έμαθαν το θάνατο του τελευταίου και τη γέννηση του τέκνου· **3.** για το τέκνο, όταν περάσει ένα έτος από την ενηλικίωσή του· **4.** για τη μητέρα, όταν περάσει ένα έτος από τον τοκετό ή, εφόσον υπάρχει σοβαρός λόγος για τη μη προσβολή κατά τη διάρκεια του γάμου, έξι μήνες αφότου λύθηκε ή ακυρώθηκε ο γάμος με το σύζυγό της· **5.** για τον άνδρα που είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα, δύο χρόνια από τον τοκετό.

(Όπως το άρθρο* τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 παρ. 1β του Ν 2521/1997.)

* Σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1δ του Ν 2521/1997, οι παραπάνω διατάξεις εφαρμόζονται και σε τέκνα που έχουν γεννηθεί πριν από την έναρξη της ισχύος τους, δηλ. την 1.9.1997.

Άρθρο 1471. — Η προσβολή της πατρότητας αποκλείεται επίσης μετά το θάνατο του τέκνου, εκτός αν είχε ήδη ασκηθεί η σχετική αγωγή.

Την πατρότητα αποκλείεται να προσβάλουν: **1.** ο σύζυγος της μητέρας, αν αυτός αναγνώρισε ότι το τέκνο είναι δικό του πριν γίνει αμετάκλητη η απόφαση για την προσβολή· **2.** οποιοσδήποτε από τους δικαιούχους που αναφέρονται στο άρθρο 1469, αν ο σύζυγος συγκατατέθηκε στην υποβολή της συζύγου του σε τεχνητή γονιμοποίηση.

(Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο παρ. 7 του Ν 3089/2002.)

Άρθρο 1472. — Το τέκνο χάνει την ιδιότητα τέκνου που γεννήθηκε σε γάμο, αναδρομικά από τη γέννησή του, μόλις γίνει αμετάκλητη η απόφαση που δέχεται την προσβολή αυτής της ιδιότητάς του.

Σε περίπτωση προσβολής από τον άνδρα που είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα, η απόφαση της προηγούμενης παραγράφου επιφέρει αυτοδικαίως δικαστική αναγνώριση του παιδιού από τον άνδρα αυτόν.

(Όπως η παρ. 2* προστέθηκε με το άρθρο 19 παρ. 1γ του Ν 2521/1997.)

Άρθρο 1473. — **Επιγενόμενος γάμος των γονέων.** Τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του έχει απέναντι σ' αυτούς και τους συγγενείς τους ως προς όλα θέση τέκνου γεννημένου σε γάμο, εφόσον οι γονείς του παντρευτούν μεταγενέστερα και το τέκνο είχε αναγνωριστεί ή αναγνωρίζεται μετά την τέλεση του γάμου, εκούσια ή δικαστικά, ως τέκνο του συζύγου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1475, 1476 και 1479 έως 1483. Η εκούσια αναγνώριση μπορεί να προσβληθεί για το λόγο ότι ο σύζυγος της μητέρας δεν είναι ο πατέρας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1477 και 1478.

Άρθρο 1474. — Αν το τέκνο δεν ζει κατά την τέλεση του γάμου των γονέων του, δεν θίγεται η επέλευση των αποτελεσμάτων του πρώτου εδαφίου του προηγούμενου άρθρου ως προς τους κατιόντες του.

Άρθρο 1475. — **Εκούσια αναγνώριση.** Ο πατέρας μπορεί να αναγνωρίσει ως δικό του το τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο, εφόσον συναινεί

* Σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1δ του Ν 2521/1997, η παραπάνω διάταξη εφαρμόζεται και σε τέκνα που έχουν γεννηθεί πριν από την έναρξη της ισχύος της, δηλ. την 1.9.1997.

σ' αυτό και η μητέρα. Αν η μητέρα έχει πεθάνει ή δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα, η αναγνώριση γίνεται με μόνη τη δήλωση του πατέρα.

Η συμβολαιογραφική συναίνεση του άνδρα σε τεχνητή γονιμοποίηση, που προβλέπεται στο άρθρο 1456 παρ. 1 εδ. β', επέχει θέση εκούσιας αναγνώρισης. Η αντίστοιχη συναίνεση της γυναίκας ισχύει και ως συναίνεσή της στην εκούσια αναγνώριση.

Αν ο πατέρας έχει πεθάνει ή δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα, η αναγνώριση μπορεί να γίνει από τον παππού ή τη γιαγιά της πατρικής γραμμής.

Αν το τέκνο έχει πεθάνει, η αναγνώριση ενεργεί υπέρ των κατιόντων του.

(Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο παρ. 8 του Ν 3089/2002.)

Άρθρο 1476. — Η αναγνώριση από τον πατέρα ή τους γονείς του γίνεται με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου ή με διαθήκη. Η συναίνεση της μητέρας, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, παρέχεται με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου. Οι δηλώσεις της αναγνώρισης και της συναίνεσης γίνονται αυτοπροσώπως και χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Ανάκληση των δηλώσεων είναι ανίσχυρη.

Άρθρο 1477. — Προσβολή της αναγνώρισης. Το τέκνο και, σε περίπτωση θανάτου του, οι κατιόντες του δικαιούνται να προσβάλουν την εκούσια αναγνώριση για το λόγο ότι αυτός που δηλώθηκε ως πατέρας δεν είναι πραγματικά πατέρας.

Το δικαίωμα αυτό ανήκει επίσης, στην περίπτωση όπου η μητέρα κατά την αναγνώριση είχε πεθάνει ή δεν είχε δικαιοπρακτική ικανότητα, στον καθένα από τους γονείς της και, στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1475, στον παππού ή τη γιαγιά που δεν είχε προβεί στην αναγνώριση.

Άρθρο 1478. — Η προσβολή της αναγνώρισης αποκλείεται, αν περάσουν τρεις μήνες αφότου πληροφορήθηκε την αναγνώριση αυτός που την προσβάλλει. Η προσβολή αποκλείεται σε κάθε περίπτωση, αν περάσουν δύο χρόνια από την αναγνώριση ή, προκειμένου για προσβολή από τέκνο που κατά την αναγνώριση ήταν ανήλικο, δύο χρόνια από την ενηλικίωσή του.

Η προσβολή της εκούσιας αναγνώρισης αποκλείεται στην περίπτωση που προβλέπεται από το άρθρο 1475 παρ. 2.

(Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο παρ. 9 του Ν 3089/2002.)

Άρθρο 1479. — Η μητέρα έχει δικαίωμα να ζητήσει με αγωγή την αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου της που γεννήθηκε χωρίς γάμο της με τον πατέρα του. Το ίδιο δικαίωμα έχει και το τέκνο. Όταν η μητέρα αρνείται την προβλεπόμενη από την πρώτη παράγραφο του άρθρου 1475 συναίνεσή της, δικαίωμα δικαστικής αναγνώρισης έχουν επίσης ο πατέρας και, στην περίπτωση της τρίτης παραγράφου του άρθρου 1475, ο παππούς ή η γιαγιά της πατρικής γραμμής.

Αν διενεργηθεί τεχνητή γονιμοποίηση με γεννητικό υλικό τρίτου δότη, η δικαστική αναγνώριση της πατρότητας αποκλείεται, έστω και αν η ταυτότητά του είναι ή γίνει εκ των υστέρων γνωστή.

(Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο παρ. 10 του Ν 3089/2002.)

Άρθρο 1480. — Η αγωγή της μητέρας ασκείται κατά του πατέρα ή των κληρονόμων του. Η αγωγή του τέκνου ασκείται κατά του γονέα που δεν έχει προβεί στην αναγκαία για την εκούσια αναγνώριση δήλωση ή κατά των κληρονόμων του. Η αγωγή του πατέρα ή των γονέων του ασκείται κατά της μητέρας ή των κληρονόμων της.

Άρθρο 1481. — Η πατρότητα τεκμαίρεται, αν αποδειχθεί ότι αυτός, για τον οποίο προβάλλεται ισχυρισμός ότι είναι πατέρας, είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης. Το τεκμήριο δεν ισχύει, αν η αγωγή ασκείται από το τέκνο μετά την ενηλικίωσή του και ο πατέρας πέθανε πριν από το τέλος της αποδεικτικής διαδικασίας στον πρώτο βαθμό.

Άρθρο 1482. — Το τεκμήριο του προηγούμενου άρθρου ανατρέπεται, αν προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες για την πατρότητα.

Άρθρο 1483. — Το δικαίωμα της μητέρας να ζητήσει την αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου της αποσβήνεται όταν περάσουν πέντε χρόνια από τον τοκετό. Το δικαίωμα του τέκνου αποσβήνεται, ένα έτος μετά την ενηλικίωσή του, και το δικαίωμα του πατέρα ή των γονέων του δύο έτη αφότου αρνήθηκε τη συναίνεσή της η μητέρα.

Αν η μητέρα ήταν έγγαμη κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης του τέκνου, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου αρχίζει αφότου γίνει αμετάκλητη η απόφαση που δέχεται την προσβολή της πατρότητας. Στην περίπτωση του άρθρου 1473 το δικαίωμα δεν υπόκειται σε αποσβεστική προθεσμία.

Άρθρο 1484. — **Αποτελέσματα.** Σε περίπτωση αναγνώρισης, εκούσιας ή δικαστικής, αν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, το τέκνο έχει ως προς όλα θέση τέκνου γεννημένου σε γάμο απέναντι στους δύο γονείς και τους συγγενείς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Διατροφή από το νόμο

Άρθρο 1485. — **Μεταξύ ανιόντων και κατιόντων.** Ανιόντες και κατιόντες έχουν αμοιβαία υποχρέωση διατροφής κατά τους όρους των άρθρων 1486 έως 1502.

Άρθρο 1486. — **Όροι διατροφής.** Δικαίωμα διατροφής έχει μόνο όποιος δεν μπορεί να διατρέφει τον εαυτό του από την περιουσία του ή από εργασία κατάλληλη για την ηλικία του, την κατάσταση της υγείας του και τις λοιπές βιοτικές του συνθήκες ενόψει και των τυχόν αναγκών της εκπαίδευσής του.

Το ανήλικο τέκνο, και αν ακόμη έχει περιουσία, έχει δικαίωμα διατροφής από τους γονείς του, εφόσον τα εισοδήματα της περιουσίας του ή το προϊόν της εργασίας του δεν αρκούν για τη διατροφή του.

Άρθρο 1487. — Δεν έχει υποχρέωση διατροφής εκείνος που, ενόψει και των λοιπών υποχρεώσεών του, δεν είναι σε θέση να τη δώσει χωρίς να διακινδυνεύσει η δική του διατροφή. Ο κανόνας αυτός δεν ισχύει, όταν πρόκειται για τη διατροφή ανήλικου τέκνου από το γονέα του, εκτός αν αυτό μπορεί να στραφεί εναντίον άλλου υποχρέου ή αν μπορεί να διατραφεί από την περιουσία του.

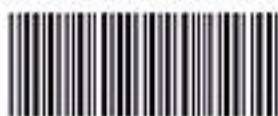
Άρθρο 1488. — **Σειρά των υποχρέων.** Υποχρέωση διατροφής έχουν πρώτα οι κατιόντες, κατά τη σειρά που καλούνται στην εξ αδιθέτου κληρονομική διαδοχή, και ο καθένας τους ανάλογα με την κληρονομική του μερίδα.

ΚΩΔΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Στην ίδια σειρά κυκλοφορούν:

- **ΣΥΝΤΑΓΜΑ**
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ** 4η έκδοση 2014
Λίλα Καρατζά
- **ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ & ΟΡΟΦΟΚΤΗΣΙΑ**
Θεόδωρος Στίγκας
- **ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ** 2η έκδοση 2014
Ιωάννης Ληξουριώτης
- **ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**
Λία Αθανασίου, Γεώργιος Σωτηρόπουλος
- **ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ**
Λία Αθανασίου, Γεώργιος Σωτηρόπουλος
- **ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ** 4η έκδοση 2014
Λεωνίδα Κοτσαλής
- **ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ** 5η έκδοση 2014
Λάμπρος Χ. Μαργαρίτης
- **ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ - Ο Νέος Νόμος** 2η έκδοση 2014
Χρίστος Χ. Μυλωνόπουλος
- **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ** 4η έκδοση 2014
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ** 2η έκδοση 2014
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ** 4η έκδοση 2014
Θεόδωρος Π. Φορτσάκης
- **ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ**
Νίκος Σγουρινάκης

ISBN: 978-960-562-333-3

14857